

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Waarom Postdoc worden?

Halem, J. van

Citation

Halem, J. van. (2000). Waarom Postdoc worden? *Bestuurskundige Berichten*, 15(2), 32-33. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234321>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234321>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Waarom Postdoc worden?

Joost van Halem

Bijna iedereen die is afgestudeerd gaat 'werken'. Dat er ook zoiets is als een wetenschappelijke carrière is voor velen onbekend. Zelfs wanneer je weet dat je ook op de universiteit kan blijven werken ligt de drempel om er serieus achteraan te gaan hoog. Petra Schreurs heeft na haar studie Bestuurskunde gekozen voor een wetenschappelijke carrière. Ze is nu postdoc bij het PIONIER-project The Renaissance of Public Administration.

Daarvoor was ze AIO aan het departement Bestuurskunde. Elders in dit blad vindt u over dit onderzoek een verslag. Dit artikel is een meer persoonlijk verhaal over het hoe en wat van het doen van onderzoek. Wat moet je doen om wetenschapper te worden?

Carrière op de universiteit

Onderzoek doen is mogelijk in verschillende hoedanigheden. Nadat je bent afgestudeerd bestaat de mogelijkheid om assistent in opleiding (AIO) te worden. Als AIO geef je ook les. Een OIO, onderzoeker in opleiding, geeft geen les, maar houdt zich alleen bezig met onderzoek. Na ongeveer vier jaar sluit je als het goed is je onderzoek af met een proefschrift: je promoveert en wordt doctor. Een mogelijk vervolg na je proefschrift is verdere specialisatie in onderzoek als postdoc.

Naast het college geven als AIO kan je college geven als Universitair Docent (UD), als Universitair Hoofddocent (UHD) of als hoogleraar. De meeste medewerkers van de universiteit zijn veertig procent van hun tijd bezig met onderwijs, veertig procent van hun tijd doen ze onderzoek en voor twintig procent zijn ze bezig met bestuurstaken. Dat houdt in dat je op een bepaalde wijze betrokken bent bij de organisatie.

Voor Petra Schreurs was het AIO-schap absoluut géén verlenging van haar studietijd. De vrijheid die je hebt als je studeert verdwijnt. Je hebt salaris, je bent de hele werkweek in dienst. De weg naar haar huidige functie is enigszins bijzonder te noemen. Rond haar twintigste is ze begonnen in de dienstverlening bij maatschappelijk en vrouwenwerk. Omdat ze steeds meer geïnteresseerd werd door dienstverlening, is ze de sociale

de vraag naar het waarom...

academie gaan doen. Met haar achtergrond in het vrouwenwerk koos ze als stage een plek in een 'blijf-van-mijn-lijf-huis', een huis waar mishandelde en bedreigde vrouwen veilig worden opgevangen, in Zwolle. Hier kwam ze voor het eerst bewust in aanraking met het openbaar bestuur. Uitkeringen van vrouwen moesten naar het 'blijf-van -mijn-lijf-huis' worden overgezet. De adreswijziging werd door de uitkeringsinstantie doorgegeven aan het oude adres. Hier woonde vaak de man die de vrouw mishandeld had. Gevolg was dat zo'n man met de adreswijziging in de hand op de stoep stond van het 'blijf-van-

mijn-lijf-huis'. De uitkeringsinstantie dacht kennelijk niet aan de gevolgen van een op zich logische doorgave van een adreswijziging. Het gevolg was vaak een bedreigende situatie voor de vrouw. Aan deze bureaucratische handeling van het doorgeven van de adreswijziging moest iets gebeuren. Dit bleek moeilijk te gaan. Ze kon zich hier over opwinden en vroeg zich af waarom de overheid zo moeilijk deed. De vraag van het waarom resulteerde in een interesse in het openbaar bestuur. Nu is ze zich bewust van het feit dat deze vraag naar het waarom als een rode draad door alles wat ze doet heen loopt. Toen was ze gewoon benieuwd. Dat ze nu wetenschappelijk medewerker is aan een universiteit hoeft, achteraf gezien, eigenlijk niet te verbazen.

Weber

Op haar drieëntwintigste begon ze de studie bestuurskunde, om meer te weten te komen over het waarom van de overheid. Omdat ze geen studiefinanciering meer had werkte ze naast haar studie en speelde het klaar in zes jaar klaar te studeren. Ze vatte tijdens haar studie interesse op voor Rationaliteitsdenken zoals dat onder andere door de welbekende Weber werd weergegeven. Door professor van Braam, oprichter van de vakgroep bestuurskunde,

werd ze geïnspireerd om met Rationaliteitsdenken verder te gaan. Waarom niet promoveren? Maar wat moet je doen om te promoveren? Er was immers geen AIO-plaats vrij voor een onderzoek naar rationaliteit. En voor AIO-plaatsen zijn slechts een beperkt aantal vacatures. Je moet echt solliciteren naar een AIO-plaats om te kunnen promoveren als je als medewerker van de universiteit betaald wilt worden. Petra Schreurs schreef haar eigen AIO-voorstel over onderzoek naar rationaliteitsdenken bij Weber, dat ze indiende bij het faculteitsbestuur. Het bestuur beslist over aanstellingen van nieuwe AIO's en keurde het voorstel goed. Ze creëerde als het ware haar eigen vacature. Zoals voor elke AIO-plaats werd een vacature geplaatst in de Volkskrant. Ze kon vervolgens op haar eigen voorstel solliciteren! Ze kreeg de plaats en na jaren werken is waarschijnlijk in de zomer van dit jaar klaar.

Op het departement van bestuurskunde schreef ze haar proefschrift. Het onderwerp was redelijk filosofisch getint. Mark Rutgers, met zijn filosofische achtergrond, had als vanzelfsprekend, al veel contact met haar. Zij kenden elkaar dus al een tijd toen hij in het voorjaar van 1999 langskwam met de vraag of ze het leuk vond om na haar proefschrift als postdoc mee te doen met een onderzoek. Het onderwerp was de betekenis van het begrip Openbaar Bestuur voor de bestuurskunde in de afgelopen honderd tot honderdvijftig jaar. Waarom is de bestuurskunde zoals ze nu is en hoe is dat te verklaren. Het onderwerp beviel haar zozeer dat ze ja zei. Vanaf 1 januari werkt ze voor dit onderzoek. Omdat ze nog bezig was met haar proefschrift heeft ze het afgelopen jaar extra hard gewerkt om het af te ronden zodat ze als postdoc kon beginnen. Ze is nu nog bezig te promoveren en werkt dus nog niet voltijd voor het PIONIER-project.

De onderzoeksgroep bestaat uit een filosoof, een natuurwetenschapper, een bestuurskundige en een internationaal organisatiekundige. Hoewel je als bestuurskundige bij uitstek geacht wordt links te kunnen leggen en interdisciplinair te kunnen denken heeft ze er niet een groot voordeel mee boven de rest dat ze de enige 'echte' bestuurskundige is. Het onderzoek is

grote gemene deler is de filosofische achtergrond

breed, dat wel, maar juist door de verschillende achtergronden van de onderzoekers komt deze breedte goed tot uiting. Een ingenieur heeft andere inzichten dan een filosoof, een bestuurskundige ziet weer geheel andere dingen. Grote gemene deler van de betrokken onderzoekers is toch wel de filosofische interesse. Bij een onderzoek naar de betekenis van het begrip Openbaar Bestuur is dat wel nodig. Veel mensen zouden niet nadenken over dit begrip, filosofen wel. Waarom is bestuurskunde geworden zoals het nu is. Wat houdt het begrip eigenlijk in? De hoofdvraag is opgedeeld in drie deelvragen.

Alle onderzoekers hebben hun eigen deelonderzoek: Paul Nieuwenburg doet Staat versus Samenleving, Udo Pesch doet Publiek versus Privaat en S.Y. Malkin doet Politiek versus Bestuur. Petra Schreurs doet samen met Mark Rutgers het hoofdonderzoek. Gezamenlijk hebben ze één keer in de twee weken PIONIERS-overleg waarin ze discussieren en per keer een stuk bespreken. Er bestaat niet echt concurrentie omdat ieder toch zijn of haar eigen deelonderwerp

heeft.

Wat ze zo leuk vindt aan onderzoek is 'dat je iets in je vingers krijgt'. Na veel praten, lezen, artikelen schrijven en het geven van presentaties zie je steeds helderder waar de discussie écht over gaat. Omdat ze bijna klaar is met promoveren ligt Rationaliteit voorop haar tong. Ze legt uit hoe je dit inzicht ook kunt gebruiken.

"Rationaliteit is een manipulatief begrip. Het is een applausbegrip. Is iets gebaseerd op rationaliteit, dan is het 'goed'. Neem de V.N.. De Verenigde Naties reorganiseert onder leiding van Kofi Annan met als doel meer efficiency. Met behulp van rationaliteitsonderzoek is aan te tonen dat het daar eigenlijk niet om gaat. Het blijkt te gaan om waarden en om legitimiteit van de organisatie."

De opmerking dat ze lol heeft in Max Weber of Herbert Simon geeft wel aan hoe gemotiveerd ze is. Soms lukt het wel eens niet. Tijdens het schrijven van haar proefschrift was het wel zwaar dat ze er niet altijd uit kwam. Onderzoek kan ook wel eens allesoverheersend zijn. Zo had ze een keer vlak voordat ze naar de bioscoop ging een 'ingeving'. Ze zette haar fiets aan de kant van de weg, pakte papier en pen en móést eerst opschrijven wat haar te binnen was geschoten.